

● A Hollandi visszatért Wagnerrel indult a színiévad

Az elmúlt hét végén évadnyitó előadásként Wagner A bolygó hollandi című operáját tűzte műsorára a Szegedi Nemzeti Színház.

A nagy német komponista életművét hosszú évek óta egyetlen produkció sem képviselte a repertoáron, a mostani bemutató értékű felújítás is valószínűleg azért jött létre, mert franciaországi vendégjátékra kapott vele meghívást a színház, s ha már úgy is le kell porolni, akkor a novemberi turné előtt miért ne láthatná a szegedi közönség is. (Az eredeti nyelvű franciaországi előadásokkal szemben – bizonyára a rendező következetességének köszönhetően – magyarul hallhattuk a darabot.)

Kerényi Miklós Gábor neve mára különleges minőséget jelző védjeggyé vált a zenés színházi produkciók plakátjain; bármelyik előadásra vált is jegyet a néző, egy dologban biztos lehet: valamennyi eredeti, invenciózus, felkészült és lelkiismeretes rendezői munka aranyfedezetére épül. A bolygó hollandi a '80-as években már sikert aratott. Tíz év nagy idő egy előadás szempontjából, ritka, hogy ennyi év múltán ugyanolyan frissnek, korszerűnek tűnjék egy produkció; s hogy ezúttal mégis az, ez a rendező, valamint Makai Péter jelmez- és díszlettervező munkáját dicséri. (A gondosan megkoreografált nyitány, a találó effektek és a befejező kép korrekt elemzése sajnos nem süríthető e recenzió keretei közé.)

A premieren Busa Tamás a figura tragikusságát mélyen átérzve és érzékelte, zeneileg pontosan, tisztán és árnyaltan énekelte a címszerepet. Értelmében nemcsak a mitikus női zord tengeri vándor kelt életre, hanem a hű és megváltásra kész társra vágyakozó, gyöngédségét és érzékenységét titkolni próbáló férfi is. Réti Attila a másik szereposztás Hollandija – vadabb, férfiasabb, ridegebb játékkal elsősorban az elátkozott hajós démonikus hangulatait, azonban muzikalitás, kottahűség, zenei kidolgozottság tekintetében meglehetősen hullámzó volt produkciója.

Misura Zsuzsa aki már az eredeti bemutatót is sikert aratott Sentaként mára mindent tud a szerepről és a wagneri stílusról; élvezet volt hallani csodálatos pia-

nóit, perfekt éneklését, a pontos drámai kifejezést szolgáló nűanszírozását, amit csak évtizedek tapasztalatával lehet ilyen tökélyre fejleszteni. A másik szereposztásban Sentát a társulat nagyra hivatott új tagja, Farkasréti Mária alakította, akit az operaházi kórusból Pál Tamás szerződöttetett magánénekesnek. Szinte hihetetlen, hogy az ország első dalszínháza válsághelyzetben megengedheti magának azt a luxust, hogy ilyen hanggal, ilyen muzikalitással valaki a kórusban pazarolja az idejét. Farkasréti Mária – a rendező segítségével – teljes fegyvertben lépett színpadra, s már az első bemutatkozás alkalmával teljes diadalt aratott. Különleges színű, hatalmas terjedelmű szoprán hangjával és egyszerű, természetes, keresetlen játékkal heroikus magasságba tudta emelni a figurát, képes volt megmutatni azt a népies naivitást, azt a fokozott intenzitást és mélységű érzelmi életet, ami talán legjobban jellemzi Sentát. Régióta nem sikerült a színháznak ilyen kvalitású drámai szoprán saját tagként szerződnie, a hangfaj nagy szerepeit általában jeles operaházi művészek vendégként énekeltek. Az a forró és őszinte ünneplés, mellyel a közönség Farkasréti Mária közönlétét, remélhetőleg megerősítette a színház vezetőit abban, hogy az operaközönség gyönyörűségére sorra bízzák rá a hangjához hasonlóan illő olasz repertoár legnagyobb szerepeit: a Leonorákat, Lady Macbethet, Toscát, Turandotot, Abigélt, Aidát, Ameliát...

Erik szövegát Wendler Attila meglepő stílusbiztonsággal, jó formában, megnyerően énekelte; míg Vajk György számára teljesen idegen a wagneri zenedráma világa. Míg Kenesey Gábor inkább az öreg tengeri medve zord arcát mutatta meg Daland szerepében, Altorjay Tamás jól is énekelte, finom humorral a kapzsóság karikatúráját adta. A kisebb szerepeket, Maryt Margit Tomik Levy, a kormányost Réti Csaba és Piskolti László játszotta.

A premieren Molnár László vezényelte a színház zenekarát, amely kissé bántortalanul, biztonságra törekedve, de korrekten muzsikált; a következő este Gyüdi Sándor karigazgató dirigálásával az együttes és a remekelő kórus is dinamikusabb, drámaibb interpretációt nyújtott.

Hollósi Zsolt

Misura Zsuzsa (Senta) és Busa Tamás (Hollandi). (Fotó: Karnok Csaba)

● Oktatásunk igazgyöngyei Örökifjú a százéves Radnóti

Büszkén szoktuk mondani, hogy Szegednek és Csongrád megyének olyan elsőrangú gimnáziumai vannak, amelyek – bármilyen szemszögből vizsgáljuk is őket –, évente az országos „sikerlisták” első harmadában maradnak. Amelyeken „nem fog a tűzvész sem”, mert (anyagilag) lehet bármilyen nehéz az előző esztendő, ők mindig keresettek és eredményesek. Ki hogyan talál a nemzeti alaptanterv bevezetésére? Ki mire büszke és min szeretne javítani? Erről szól megyei sorozatunk, amelyet a hamarosan 100. születésnapját ünneplő Radnóti Miklós Kisérti Gimnázium bemutatásával kezdünk. Munkatársunk Gál Bélával, a gimnázium igazgatójával beszélgettünk.

● Százévesen öreg vagy fiatal a Radnóti?

– Az épület nagyon öreg... A tanári kar átlagéletkorát nem számoltam; – negyven évnél alacsonyabb, azt hiszem –, de hogy a tanáraink fiatalosan gondolkodnak, az bizonyos. Vagyis meg tudják érteni az itt tanuló gyerekeket és tudnak alkalmazkodni a társadalom elvárásaihoz.

● A Radnóti egyike azoknak a szegedi iskoláknak, amelyekkel szemben nagyok az elvárások. Amelyik szülő ezt az iskolát keresi, biztos szeretne lenni benne, hogy a gyerek jövője biztosítva van...

– Ami azt illeti, eléggé kétős elvárással nézünk szembe. Egyik oldalon a nemzeti alaptanterv szelleme könnyítést adna a diákoknak, azonban a Radnótinak az egyetemre való felkészítés is alapvető feladata, és úgy tűnik, az egyetemnek egyáltalán nem óhajtanak könnyíteni a diákokkal szembeni felvételi elvárásokon. Ennek következtében mi gyűrődünk a két irányzat között: kellene a NAT, azonban a gyereket fel kell készíteni egy nagyon kemény egyetemi felvételre is.

● A NAT-on belül mire kell a legérzékenyebben reagálnia az iskolának?

– Az informatikát és a nyelvek megfelelő oktatását látom alapvetőnek. Utóbbinál arra gondolok, hogy a gyerekek beszéljenek is, és ne csak nyelvvizsgát szerezzenek. És persze a NAT-tól függetlenül is feladatunknak tekintem, hogy az ide járó gyerekek az általános műveltséghez szükséges tudásanyagot megszeressék; ez szerintem egy köztudott alapvető feladata. A probléma, mint mondtam, a NAT igényességében van. Ahhoz, hogy mi az egyetemi

● Munkatársunktól

A 80-as évek végén a Szegedi Nemzeti Színházban dramaturgként már foglalkoztatott Telihey Péter – aki időközben sikeres rendező lett – Szikora János művészeti vezetővel és rendezőtársával Zsótér Sándorral együtt szerződött ide az év elején. Telihey rendező a prózai tagozat új művészeti vezetői által összeállított műsor első előadását, Csehov: A Manó című komédiáját. A premier október 4-én, pénteken este 19 órakor lesz a Kamaraszínházban.

A Radnóti gimnázium igazgatója, Gál Béla szerint a felvételre előkészítésnek nem tesz majd jót a NAT tudásigényszintje. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Tudnivalók a Radnótiról

Osztályok és tagozatok: Biofizika speciális csoport (15 főt vesznek fel), biokémia speciális csoport (15 fő), biológia speciális csoport (15 fő), kémia speciális csoport (15 fő), nyelvvizsga-előkészítő csoport, angol nyelv (15 fő), nyelvvizsga-előkészítő csoport, német (15 fő), magyar speciális csoport (15 fő), történelem speciális csoport (15 fő), előrehozott vizsgájú csoport (15 fő), általános tantervű csoport (20 fő) és matematika iskola hetedik osztályosoknak (25 fő). A gimnáziumban 29 osztályban összesen 861 diák tanul.

Okotott nyelvek: Két nyelvet lehet választani az angol, a német, az olasz, a latin, a francia és az orosz közül.

Délutáni foglalkozá-

elvárásoknak megfelelően, a NAT vizsgaszintje igen kevés. Biztos vagyok benne, hogy ha most ültetném be bármelyik gyereket bármelyik szintünkre egy ilyen alapvizsgára, könnyedén megtudna felelni.

● A Radnóti nagyon erős reál-gimnáziumként van elképzelve. A sikeres humán szakok „dicsőségét” teljesen átengedik?

– Igaz, hogy mi reál oldalra váltunk „hírfésé”, de én úgy gondolom, a humán oldal is erős itt, legfeljebb a reklám és a „körtés” nem volt megfelelő. Az utóbbi években nyelvből (angol, olasz, latin), történelemből és magyar nyelvből is voltak sikereink. Nekem az a feladat, hogy a több lábón állás jegyében erő-

sok: A tanulóknak választás szerint olvasóköri, beszédművelő kör, szaktantervi ismereteket bővítő foglalkozások, énekkar, hangszere próbák, sportfoglalkozások, számítástechnika szakkör, iskolaújság és rádió, iskolaszínház, angol nyelvű drámakör, állampolgári és jogi ismeretek foglalkozás, filmklub és angol-amerikai kultúrtörténeti foglalkozás áll rendelkezésükre.

Felvételi tudnivalók: A döntésnél 20 százalékos arányban figyelembe veszik az általános iskola 7. osztályában a közismereti tárgyakból elért eredményeket. A gimnázium a szakkörök vezetőinek ajánlása alapján felvételi mentességet biztosít 3-3 tanuló számára. A felvételi időpontja: november 16-17-18.

adatot az iskola vezetése vállalta a szervezéssel, és persze az órarendkészítők, akiknek mindezt be kell illeszteniük a rendszerükbe, valamint az osztályfőnökök, akiknek az a feladatuk, hogy a gyerekek tudják, melyik terembe kell menniük. Egy hét után normalizálódott a helyzet és úgy tűnik, mindenki alkalmazkodott ehhez a látványlag felfordult állapothoz.

● Melyek a Radnóti „sikerágazatai”?

– A legrégebbi tagozataink, a biológia és a kémia minden évben országos díjakat hoznak el a tanulmányi versenyeken. Ugyanígy a biokémia, a biofizika és a matematika-fizika is: nekik köszönhetően minden évben 2-4 diákunk is előkelő helyezést ér el. Az utóbbi két évben a történelem-földrajz irány is megerősödött, de szinte minden területen tudunk kiemelkedőt nyújtani. Például számítástechnikából: ugyan „hivatalosan” még nem volt számítástechnika-oktatás nálunk, csak szakkörön foglalkoztunk vele, mégis országos eredményeket produkáltunk. A Radnótiból évente százas nagyságrendben indulnak a gyerekek az OKTV-n, és ők nem is csak egyszerű indulók, hiszen például biológiából a minden évben kiadott statisztika alapján a radnóti-sok rendre az első 200-ban vannak az országos 5000 induló közül. Talán erre még büszkébb vagyok mint arra, hogy néhány gyereket évente az első tízbe jut.

Panek József

Sorozatunk a Soros Alapítvány megyei napilapoknak szóló meghívásos pályázatára készült. Közös célunk, hogy segítsük a szülőket és a nyolcadikos diákokat az iskolaválasztásban, a középiskolákat pedig a bemutatkozásban.

● A szezon első prózai bemutatója:

Csehov: A Manó

A darab a Ványa bácsi előképe: alaphelyzetei, részben a szereplői ugyanazok. Am sokkal fegyelmeztebb, burjánzóbb, vadabb, szertelenebb amannál. Csehov megtagadta, szégyellte. A bemutató után alig néhányszor játszották – megbukott.

A Manó szegedi színrevívói – Faragó Zsuzsa dramaturg és Telihey Péter rendező – szerint Csehovnak nem volt igaza. A komédia érdekes, izgalmas, modern darab, jobbnál jobb, egymással egyenrangú szerepekkel. A színházrajongók könnyen ellenőrizhetik ezt az állítást, mert véletlen egybeesések folytán a szegedi Manó összehasonlíthatják akár három Ványa bácsival is: ez utóbbit ebben a szezonban a Radnóti Színház, valamint a

zalaegerszegi és a kecskeméti társulat is játssza.

A Manó szerepeiben a Szegeden már ismert színészek – Szabó Mária, Czifra Krisztina Király Levente, Jakab Tamás, Kancsár József, Janik László – mellett az újonnan ide szerződött mutakoznak be: Létay Dóra, Bacsa Ildikó, Szerémi Zoltán, Quintus Konrád. Az előadás két vendégzsinésze Andorai Péter és Gazsó György. A tervezők is vendégek, Menczel Róbert (díszlet), illetve Zeke Edit (jelmez).

Százsorszép-programok

A Százsorszép Gyermekház őszi-tavaszi programkínálata ezúttal is sok érdekességet tartalmaz. A túrákra, bakancsos kirándulásokra már csak korlátozott ideig (és létszámban) lehet jelentkezni – pedig Visegrád, Szentendre, Erdély városait-tájait biztosan sokan szeretnék megnézni...

A Százsorszép Gyermekház 1996/97-es programfüzetéből kiolvasható, hányfajta szakkörbe, foglalkozásra, színházi előadásra, kirándulásra, stb. lehet jelentkezni. Orbán Hédi, a gyermekház vezetője érdeklődésünkre elmondta, hogy a szeptember közepe óta működő szakkörök között még akad néhány, amely fogadja az érdeklődőket. A kínálat: német és angol szakkör (óvodásoknak, felnőtteknek); orosz szakkör (felnőtteknek); ezen kívül kerámia, sakk, karate, számítástechnika, gyermek-jóga, cselgáncs, női torna – igazán akad választék bőven. Az óvodásokat várja még a Manó-klub, azután ott a Játéklub, s a kézműves műhely is, ki-ki megtalálhatja a neki való elfoglaltságot. A bakancsos túrák jelentkezési határideje lassan lejár. Aki tehát október 12-én (szombaton) szeretne Visegrádra és Szentendrére utazni (autóbuszsal), az október 9-ig még fölírathatja a listára. A kirándulók megnézik Mátyás király visegrádi palotáját, a Fellegvárat; Szentendrán sétát tesznek a gyönyörű belvárosban, s bekukkantanak Kovács Margit múzeumába, ahol a művész kedves-bájos kerámiaszobrocskái várják a látogatókat.

Aki Erdély vadregényes tájait szeretné látni, október 23-27-ig bejárhatja az Arad, Déva, Vajdahunyad, Alvinc, Sepsiszentgyörgy, Zabola, Kovászna, Csomakőrös, Csernátton, Fogaras, Nagyszében útvonalat. Az erdélyi bakancsos túrára október 16-ig lehet még jelentkezni.

A Százsorszép Gyermekház munkatársai szeretettel várnak minden érdeklődőt. Címük: Szeged, Kálvin tér 6. Telefon: 312-647, és 313-278.

Ny. P.

Ásotthalmi zeneképzés

● DM-információ

Az ásotthalmi önkormányzat határozatának megfelelően a helyi művelődési ház alapfokú művészetoktatási feladatokat is felvállalt a most kezdődött tanévtől. Később bizonyára szélesebb lesz a helyi diákok számára a választék, egyelőre zongorát, furulyát és klarinetet oktatnak a számukra, illetve beindították az előképző tanfolyamot is. Jelenleg száznál többben járnak a zenei foglalkozásokra a Petőfi Művelődési Ház és Alapfokú Művészetoktatási Intézménybe.

Hálaadás

Felújították a petőfitelepi református templomot. Ebből az alkalomból szombaton délelőtt a Hunyadi János Általános Iskola énekkara és szólistái adnak rövid ünnepi műsort, vasárnap délelőtt 9 órakor pedig hálaadó istentiszteletet tartanak a templomban.